

ABSTRAKT

Práce analyzuje dostupná data (celkem 564 záznamů) o úrazech pohybového aparátu u skupiny profesionálních 240 fotbalistů za období 16 let (1997 až 2013) průměrného věku vztaženého k začátku všech hracích sezón 24,3 roku (medián 24.0 roku, rozpětí 16 až 39 let). Byly sledovány proměnné věk, výška, hmotnost, BMI, postavení hráče na hřišti (defenzivní či ofenzivní hráč, brankář), počet zranění (úraz hlezna, kolena, svalů dolní končetiny, zlomenina dolní končetiny, zranění horní končetiny, zranění hlavy, krku a zad, zranění šlach a třísla) a povrch, na kterém k úrazu došlo (suchý – tvrdý, mokrý – měkký, umělý). Pro statistické zpracování dat a vyšetření možných závislostí úrazu na dalších proměnných byla zvolena metoda smíšeného modelu. Vliv zápasu v porovnání s tréninkem znamenal statisticky významně vyšší riziko sezóny s úrazem kolena a současně pokles rizika s rostoucí hodnotou BMI. Vedle statisticky významné proměnné trénink/zápas (zápas znamená větší riziko) závisí riziko úrazu kolena na druhu povrchu, přičemž suchý povrch znamená vyšší riziko úrazu kolene. Zápas je vysoce rizikový i pro úraz hlezna oproti tréninku – suchý povrch, stejně jako v případě úrazu kolene, zvyšuje významně riziko úrazu hlezna. S rostoucím počtem zápasů riziko, že během sezóny dojde k úrazu hlezna, klesá. Menší počet odehraných utkání znamená větší riziko úrazu hlezna, v případě úrazů kolena se závislost na počtu zápasů nepodařilo prokázat. Závislost svalového zranění na zápasu či tréninku či na počtu odehraných zápasů se nepodařilo prokázat. Zatímco vliv povrchu na zranění kolena i hlezna je zřejmý (v sestupném pořadí povrch suchý, mokrý, umělý – jen při tréninku), u svalového zranění se nepodařilo rozdíly mezi povrchy prokázat. Analyzovaná data a závislosti jsou diskutovány. Zvláštní pozornost je věnována doporučení k minimalizaci rizik vzniku úrazů, která spočívají nejen v poučení ze stran trenérů, lékařů, fyzioterapeutů, ale i v doporučení vhodné obuvi, speciálního rehabilitačního programu – cvičení kloubních stabilizátorů, užívání ortéz, bandáží, tapingu, v doporučení vhodné stravy a kloubní výživy a rozehřívacímu cvičení před tréninkem.

Klíčová slova: profesionální sportovec – úraz – pohybový aparát – prevence